

Przegląd orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w sprawach z aspektem medycznym wydanych przeciwko Polsce w 2018 roku

Europejski Trybunał Praw Człowieka został powołany w 1959 roku do orzekania w sprawach ze skarg indywidualnych oraz w sprawach międzypaństwowych. ETPC stwierdza naruszenie praw i wolności na podstawie Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, która została sporządzona w Rzymie w dniu 4 listopada 1950 roku, a weszła w życie w dniu 8 września 1953 roku. Polska ratyfikowała Konwencję w dniu 19 stycznia 1993 roku. Konwencja przewiduje obowiązywanie jednolitych standardów i zasad w sferze praw człowieka, a wyroki ETPC mogą zapoczątkować wprowadzenie zmian w ustawodawstwie i praktyce.

Niniejszy artykuł prezentuje jeden wyrok i dwie decyzje Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w sprawach z aspektem medycznym wydane przeciwko Polsce w 2017 roku.

Sprawa Sępczyński przeciwko Polsce, Skarga nr 78352/14, Wyrok z dnia 26 kwietnia 2018 r.²

Stan faktyczny

Skarżący urodził się w 1987 roku i mieszka w Łomży. W dniu 7 sierpnia 2010 r. skarżący miał wypadek motocyklowy, w którym złamał prawe ramię i prawą kość udową. Między 12 a 22 grudnia 2010 r. został poddany artroskopii prawego kolana, a między 25 stycznia a 15 lutego 2011 r. przeszedł rehabilitację w Szpitalu Okręgowym w Łomży, gdzie nie stwierdzono żadnej dysfunkcji w prawej stopie. Następnie pomiędzy 28 marca a 26 lipca 2011 r. był osadzony w Areszcie Śledczym w Białymstoku. Przebywając w areszcie, został trzy razy zbadany przez ortopeda (w dniu 1 i 18 kwietnia oraz 13 maja 2011 r.), który stwierdził, że skarżący wymaga rehabilitacji ze względu na ograniczone możliwości ruchowe stawu kolanowego, zanik mięśnia uda i uszkodzenie nerwu strzałkowego. W dniu 11 kwietnia 2011 r. skarżący został zbadany przez

¹ Doktor nauk prawnych, adiunkt w Instytucie Prawa i Administracji Wydziału Bankowości i Finansów Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu, adwokat przy Wielkopolskiej Izbie Adwokackiej w Poznaniu, ORCID 0000-0001-6760-1386.

² Na podstawie tłumaczenia w języku polskim dostępnego na stronie Ministerstwa Sprawiedliwości: <https://bip.ms.gov.pl/pl/prawa-czlowieka/europejski-trybunal-praw-czlowieka/orzecznictwo-europejskiego-trybunalu-praw-czlowieka/index.html?ComplainantName=S%C4%98PCZY%C5%83SKI&ComplainantYear=2018&CaseType=Decision%2cSentence>, 10 września 2018.

neurologa, który także stwierdził zanik mięśnia uda i problemy ze zginaniem prawej stopy, wynikające z uszkodzenia nerwu strzałkowego. Skarżący nie został poddany żadnemu zabiegowi rehabilitacyjnemu w trakcie aresztowania, zaoferowano mu wyłącznie niesteroidowe leki przeciwzapalne.

Skarżący wniósł pozew przeciwko Skarbowi Państwa/Aresztowi Śledczemu w Białymstoku za naruszenie jego dóbr osobistych twierdząc, że nie zapewniono mu w areszcie właściwej opieki medycznej, a cele nie spełniały wymogu 3 metrów kwadratowych przysługujących jednemu więźniowi, a ponadto, że była w nich pleśń i insekty. Zażądał 200 000 złotych zadośćuczynienia, co stanowi ekwiwalent około 48 300 euro. W dniu 20 stycznia 2014 r. Sąd Okręgowy w Białymstoku przyznał skarżącemu 23 000 zł (ok. 5550 euro) i oddalił pozostałą część pozwu. Sąd stwierdził, szczególnie w oparciu o opinię biegłego lekarza, że skarżący miał wypadek motocyklowy, w wyniku którego należało go poddać fizjoterapii, co zalecił ortopeda w areszcie. Jednakże nie został poddany żadnej rehabilitacji, zarówno w areszcie, jak i po jego opuszczeniu, co skutkowało pogorszeniem się stanu jego zdrowia. Sąd stwierdził, że ze względu na brak fizjoterapii, skarżący doznał atrofii mięśnia uda i bezwładu prawej stopy. Sąd porównał to stwierdzenie z faktem, że gdy skarżący pojawił się w areszcie, nie cierpiał jeszcze na bezwład prawej stopy, nie odczuwał znacznego bólu w kolanie, a mięśnie jego prawej nogi działały sprawniej. Sąd podkreślił, że skarżącemu nie udzielono właściwej opieki medycznej, pomimo pogorszenia symptomów. Zmiany w jego kondycji fizycznej nie byłyby nieodwracalne, gdyby nie przerwanie terapii, co doprowadziło do przedłużenia procesu rehabilitacyjnego. Sąd stwierdził, że proces rehabilitacyjny będzie długi i żmudny, czego można było uniknąć, gdyby pozwany zachował się należycie. Sąd wskazał również, że skarżący odczuwał intensywny ból fizyczny, który powodował negatywne konsekwencje także w sferze psychologicznej. Dlatego sąd uznał roszczenie skarżącego o zadośćuczynienie za brak właściwej opieki medycznej za częściowo zasadne. Pozew w części dotyczącej rzekomego przeludnienia i niewłaściwych warunków sanitarnych, został oddalony w całości. Zasadzono od powoda koszty procesu. Skarżący nie wniósł apelacji od wyroku sądu pierwszej instancji. Jednak, na skutek apelacji pozwanego od wyroku w dniu 12 września 2014 r., Sąd Apelacyjny w Białymstoku zmienił wyrok sądu pierwszej instancji zmniejszając wysokość zadośćuczynienia przyznanego skarżącemu do kwoty 13 000 zł (ok. 3095 euro) dzieląc ustalenia faktyczne i prawne sądu pierwszej instancji. Skarżącego nie obciążono kosztami sądowymi za postępowanie apelacyjne. Sąd uzasadnił swoją decyzję tym, że w opinii biegłych nie określono, nawet w przybliżeniu, jakie były skutki zaniedbania, o ile wydłużył się proces rehabilitacyjny, ani o ile zwiększyło się natężenie bólu w porównaniu do bólu, który skarżący doznawał wcześniej.

Zarzut naruszenia artykułu 3 Konwencji

Skarżący zarzucił, że w wyniku niewłaściwej opieki medycznej przewidzianej przez system opieki zdrowia funkcjonujący w Areszcie Śledczym w Białymstoku w trakcie jego pobytu, doszło do naruszenia art. 3 Konwencji, który stanowi: „Nikt nie może być poddany torturom ani nieludzkiemu lub poniżającemu traktowaniu albo karaniu”.

Stanowiska stron

Rząd wskazał, że skarżący nie wyczerpał dostępnych środków odwoławczych w tej sprawie, ponieważ nie apelował od wyroku sądu pierwszej instancji ani od postanowienia sądu w zakresie kosztów sądowych.

Skarżący podtrzymał zasadność swojej skargi.

Ocena Trybunału

W przedmiotowej sprawie skarżący pozwał państwo twierdząc, że pozwany nie udzielił mu właściwej opieki medycznej w czasie, gdy skarżący znajdował w Areszcie Śledczym w Białymstoku. Sąd Okręgowy w Białymstoku uznał, że brak fizjoterapii skutkowało pogorszeniem stanu zdrowia skarżącego, a także fizycznym i psychicznym cierpieniem. Ustalenia Sądu Okręgowego zostały potwierdzone w postępowaniu apelacyjnym.

Trybunał w związku z tym uznał, że władze krajowe stwierdziły naruszenie Konwencji w odpowiedniej części dotyczącej braku właściwej opieki medycznej, co stanowi fundamentalną część skargi skarżącego przed Trybunałem. Zgodnie z tym stwierdzeniem jedyną kwestią, jaką należy ustalić odnośnie niniejszej skargi jest pytanie, czy władze wystarczająco zadośćuczyniły skarżącemu.

Sąd Okręgowy w Białymstoku przyznał skarżącemu ekwiwalent 5550 euro, uznając tę kwotę za właściwą. Ten sam sąd nakazał skarżącemu również zapłatę ekwiwalentu 3394 euro, stanowiące koszty postępowania. Jednakże ze względu na apelację pozwanego, Sąd Apelacyjny w Białymstoku zmienił wartość zadośćuczynienia na ekwiwalent 3095 euro, co oznacza, że koszty postępowania konsumowały prawie w całości wartość zadośćuczynienia.

W świetle powyższego, Trybunał uznał, że skarżący nadal może określać siebie mianem ofiary naruszenia zasadniczego aspektu art. 3 Konwencji ze względu na brak adekwatnej opieki medycznej.

Trybunał wskazał, że dopiero w wyroku Sądu Apelacyjnego koszty sądowe przewyższyły przyznane zadośćuczynienie, jednak skarżącemu nie przysługiwał wówczas żaden środek odwoławczy na wysokość kosztów sądowych ustalonych przez Sąd Okręgowy. W związku z tym, Trybunał oddalił sprzeciw Rządu dotyczący niewyczerpania krajowych środków odwoławczych, w zakresie zarzutu naruszenia art. 3 Konwencji.

Jak Trybunał powtórzył już wiele razy, art. 3 Konwencji chroni jedną z najbardziej fundamentalnych zasad społeczeństwa demokratycznego. Zupełnie zakazuje tortur i niehumanitarnego lub poniżającego traktowania lub karania, niezależnie od okoliczności i zachowania ofiary. Jednakże, niewłaściwe traktowanie musi zawierać minimalny stopień dolegliwości, aby spełniać warunki określone w art. 3 Konwencji. Ocena tego stopnia jest z natury rzeczy relatywna; zależy od wszystkich okoliczności sprawy, takich jak charakter i kontekst traktowania, sposobu oraz jego formy, czasu trwania, fizyczne lub psychiczne oddziaływanie oraz, w niektórych przypadkach, płci, wieku i stanu zdrowia ofiary.

Trybunał wskazał, że państwo winno zapewnić osadzonemu warunki, które są zgodne z poszanowaniem jego godności ludzkiej oraz by rodzaj i sposób wykonywania tego środka nie narażał go na cierpienie lub trud przekraczający nieunikniony poziom związany z aresztowaniem, oraz biorąc pod uwagę praktyczne aspekty pozbawienia wolności, jego zdrowie i dobre samopoczucie były odpowiednio zabezpieczone, przez między innymi zapewnienie niezbędnej opieki lekarskiej.

Trybunał stwierdził, że skarżący został zbadany przez ortopedę po raz pierwszy po swoim przybyciu do Aresztu Śledczego w Białymstoku, a później jeszcze dwukrotnie, a następnie przez neurologa. Jego kondycja oraz potrzeby względem leczenia były zatem znane władzom Aresztu Śledczego w Białymstoku. Pomimo zaleceń lekarzy i nasileniu symptomów choroby, skarżący nigdy nie został poddany rehabilitacji, co świadczy o braku zapewnienia właściwej opieki medycznej, w czasie gdy był pozbawiony wolności.

Trybunał w oparciu o raporty przedstawione przez niezależnego biegłego przytoczył ustalenia sądów krajowych o nieudzieleniu skarżącemu właściwej opieki medycznej w trakcie osadzenia. W szczególności, nie zapewniono mu niezbędnej rehabilitacji. W konsekwencji, stan jego zdrowia pogorszył się (atrofia mięśnia uda prawej nogi i bezwład prawej stopy), co pomimo, że nie stanowiło stałego uszczerbku, zostało uznane przez sądy krajowe za źródło znacznego fizycznego i psychologicznego cierpienia skarżącego. Sądy również stwierdziły, że ze względu na brak rehabilitacji całość procesu rehabilitacyjnego trwała dłużej, jednak nie zostało sprecyzowane o ile wydłużył się ten proces.

Skarżący był świadomy, że stan jego zdrowia pogarszał się, również w tym samym czasie doświadczył bezczynności władz w zakresie świadczenia mu zabiegów rehabilitacji. Prawdopodobnie sytuacja ta doprowadziła do dodatkowego niepokoju i lęku, gdyż nie był w stanie przewidzieć, czy kiedykolwiek rozpocznie zabiegi oraz czy ich brak mógłby doprowadzić do długotrwałych konsekwencji w jego zdrowiu.

Zdaniem Trybunału, brak właściwego leczenia w Areszcie Śledczym w Białymstoku, w szczególności zważywszy na fakt, że służby więzienne nigdy nie odniosły się do potrzeb skarżącego określonych przez zespół medyczny, co doprowadziło do pogorszenia stanu jego zdrowia, naruszało to godność skarżącego i spowodowało cierpienie ponad to nieodzwrotnie związane z aresztowaniem.

Podsumowując, Trybunał stwierdził, że kontynuowanie osadzenia skarżącego bez świadczenia mu właściwej opieki medycznej, doprowadziło do poniżającego traktowania, z naruszeniem art. 3 Konwencji.

Zarzut naruszenia Artykułu 1 Protokołu nr 1 do Konwencji

Skarżący zarzucił, że jego prawo do poszanowania mienia zostało naruszone. Odniósł się do art. 1 Protokołu Nr 1 do Konwencji, o następującym brzmieniu: „Każdą osobą fizyczną i prawną ma prawo do poszanowania swego mienia. Nikt nie może być pozbawiony swojej własności, chyba że w interesie publicznym i na warunkach przewidzianych przez ustawę oraz zgodnie z ogólnymi zasadami prawa międzynarodowego. Powyższe postanowienia nie będą jednak w żaden sposób naruszać prawa państwa do

stosowania takich ustaw, jakie uzna za konieczne do uregulowania sposobu korzystania z własności zgodnie z interesem powszechnym lub w celu zabezpieczenia uiszczania podatków bądź innych należności lub kar pieniężnych”.

Skarżący zarzucił, że wysokość kosztów sądowych, jakie miał zapłacić, w całości pochłonęła kwotę zadośćuczynienia, jaką mu przyznano, co oznaczało, że w praktyce nie otrzymał żadnych pieniędzy.

Rząd wniósł, że postanowienie sądu w sprawie kosztów sądowych w prawomocnym orzeczeniu zależało od wyniku postępowania, w szczególności od tego w jakiej części skarżący wygrał sprawę. Przedstawiono, że skarżący wniósł o zadośćuczynienie w znacznej kwocie, pomimo że strona postępowania cywilnego, która wniosła o zwolnienie z kosztów postępowania, powinna wnieść o zadośćuczynienie w rozsądnej wysokości. Zdaniem Rządu, obowiązek zapłaty kosztów sądowych nałożony na skarżącego był konieczny i proporcjonalny, ponieważ wynikał z braku rozważliwej i wstrzemięźliwości skarżącego co do wysokości roszczenia.

Ocena Trybunału

Jak Trybunał stwierdził w innych sprawach, znaczne zmniejszenie wartości roszczenia wynikające z obowiązku zapłacenia kosztów procesu, stanowi naruszenie prawa do poszanowania mienia. Po przeanalizowaniu przepisów prawa polskiego oraz argumentów stron postępowania przed Trybunałem, Trybunał uznał, że obowiązek zapłaty kosztów sądowych w przedmiotowej sprawie, miało pewien wpływ na prawa skarżącego przysługujące na mocy Konwencji. Po pierwsze, państwo jedną ręką odebrało to, co przyznało drugą. Po drugie, sankcje proceduralne za drobne uchybienia procesowe skarżącego – mianowicie wnoszenie żądań w nadmiernej wysokości – były na tyle uciążliwe, że w całości skonsumowały zadośćuczynienie przyznane za brak niezbędnej opieki medycznej w zakładzie karnym – czyn zabroniony artykułem 3, który, jak przedstawiono powyżej, zalicza się do najbardziej fundamentalnych przepisów Konwencji.

Zgodnie z powyższym Trybunał uznał, że doszło do naruszenia artykułu 1 Protokołu Nr 1 do Konwencji.

Stosowanie artykułu 41 Konwencji

Art. 41 Konwencji stanowi: „Jeżeli Trybunał stwierdzi, że nastąpiło naruszenie Konwencji lub jej Protokołów, oraz jeżeli prawo wewnętrzne zainteresowanej Wysokiej Układającej się Strony pozwala tylko na częściowe usunięcie konsekwencji tego naruszenia, Trybunał orzeka, gdy zachodzi taka potrzeba, o przyznaniu słusznego zadośćuczynienia pokrzywdzonej stronie”.

Z powyższych przyczyn Trybunał jednogłośnie:

- 1) uznał skargę za dopuszczalną;
- 2) uznał, że doszło do naruszenia art. 3 Konwencji;
- 3) uznał, że doszło do naruszenia artykułu 1 Protokołu Nr 1 do Konwencji;

- 4) uznał,
- a) że Państwo pozwane ma zapłacić skarżącemu w ciągu trzech miesięcy od daty, w której wyrok stanie się prawomocny, następujące kwoty przeliczone na walutę Państwa pozwanego według kursu obowiązującego w dacie rozliczenia:
    - 3500 euro z tytułu zadośćuczynienia za szkody niematerialne plus jakikolwiek podatek, jaki może zostać naliczony;
    - 1800 euro z tytułu kosztów i wydatków plus jakikolwiek podatek, jaki może zostać naliczony.
  - b) że od momentu upływu wyżej wskazanego terminu trzech miesięcy aż do momentu uregulowania należności, należne będą odsetki zwykłe od określonych powyżej kwot.

Decyzja z dnia 22 maja 2018 r. w sprawie Syryjczyk p. Polsce (skarga nr 13584/15)³

Stan faktyczny

Skarżący, Pan Dariusz Syryjczyk, jest obywatelem polskim, który urodził się w 1966 r. i przebywa w zakładzie karnym w Goleniowie. W dniu 8 czerwca 2008 r. skarżący złamał prawe kolano w wypadku samochodowym. W rezultacie doznał bólu w prawym kolanie i otrzymał zastrzyki przeciwbólowe. Podczas pobytu na wolności nie umówił się na spotkanie z ortopedą. W dniu 9 sierpnia 2010 r. skarżący został aresztowany i przewieziony do Aresztu Śledczego w Szczecinie, gdzie przebywał do 4 stycznia 2011 r. W ostatnim dniu został przeniesiony do zakładu karnego w Goleniowie, gdzie obecnie odbywa karę pozbawienia wolności. W dniu 2 grudnia 2010 r. skarżący skarżył się na problem z kolanem u lekarza więziennego. W dniu 14 grudnia 2010 r. został zbadany przez ortopedę, który nie znalazł żadnych pourazowych zmian kostnych. W dniu 23 lutego 2011 r. skarżący przeszedł badanie ortopedyczne w więzieniu w Goleniowie. Naprawiono uszkodzenie prawej łąkotki przyśrodkowej. Zalecono artroskopię w tak zwanym „trybie planowym”. Ortopeda wydał zaświadczenie lekarskie w Oddziale Ortopedii Aresztu Śledczego w Warszawie Mokotowie i poprosił o ustalenie terminu artroskopii. W dniu 5 kwietnia 2011 r. Sąd Okręgowy w Szczecinie oddalił wniosek skarżącego o zwolnienie z aresztu, aby problem z kolanem został wyleczony poza więzieniem. Sąd ten wskazał, że leczenie może być zorganizowane w ramach służby medycznej więzienia. W dniu 25 maja 2011 r. skarżący przeszedł badanie MRI. Odnotowano prawdopodobne pęknięcie łąkotki. Z powodu przesłuchań w procesach, w których uczestniczył skarżący, kilka dat wyznaczonych na hospitalizację skarżącego zostało anulowanych.

³ Decyzja jest dostępna w języku angielskim na stronie internetowej ETPCz: <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22fulltext%22:%5B%22%22SYRYJCZYK%20v.%20POLAND%22%22%5D,%22respondent%22:%5B%22POL%22%5D,%22documentcollectionid%22:%5B%22DECISIONS%22%5D,%22kpdata%22:%5B%222017-11-19T00:00:00.0Z%22,%222018-11-19T00:00:00.0Z%22%5D,%22itemid%22:%5B%22001-184095%22%5D%7D>, 10 września 2018.

Skarżący zarzucił nieodpowiednią opiekę medyczną dyrektorowi więzienia w Goleniowie, który w piśmie z dnia 12 kwietnia 2012 r. odpowiedział mu, że przeniesienie skarżącego do szpitala nie było możliwe z powodu toczących się postępowań, w które zaangażowany był skarżący, a życie skarżącego nie było zagrożone.

W dniu 19 kwietnia 2012 r. skarżący odbył kolejną konsultację ortopedyczną. Pownownie zalecono wykonanie artroskopii. Pobyt skarżącego w Oddziale Ortopedycznym Aresztu Śledczego w Warszawie Mokotów został ustalony na wrzesień 2012 r. Od 8 sierpnia do 7 września 2012 r. skarżący przebywał na Oddziale Ortopedycznym Aresztu Śledczego w Warszawie Mokotowie, gdzie w dniu 24 sierpnia 2012 r. przeszedł zabieg artroskopii. W dniu 7 września 2012 r. skarżący został wypisany z oddziału ortopedycznego.

W dniu 4 sierpnia 2011 r. skarżący wniósł powództwo cywilne przeciwko Skarbowi Państwa – Aresztowi Śledczemu w Szczecinie oraz różnym zakładom karnym, w których przebywał o naruszenie dóbr osobistych, które później uzupełnił o zarzut niewystarczającej opieki medycznej. Sąd pierwszej instancji oddalił powództwo skarżącego, a sąd drugiej instancji oddalił jego apelację.

Stanowiska stron

Skarżący wniósł skargę na podstawie artykułu 3 Konwencji, że podczas pobytu w zakładzie karnym w Goleniowie nie otrzymał od służby więziennej dostatecznej opieki medycznej.

Rząd stwierdził, że skarga była oczywiście bezzasadna, a zatem niedopuszczalna na podstawie artykułu 35 ust. 3 Konwencji. Rząd twierdził, że zdrowie skarżącego było stale monitorowane przez władze krajowe, które szybko reagowały na problemy zdrowotne skarżącego. Zapewniono mu również odpowiednią pomoc medyczną i leczenie. Jego pobyt w zakładzie karnym nie stanowił zagrożenia dla jego życia, ani żadnego zagrożenia dla jego zdrowia. Ponadto, Rząd wskazał, że złe traktowanie musi osiągnąć minimalny poziom dotkliwości, aby wejść w zakres artykułu 3 Konwencji, a opierając się na okolicznościach sprawy uznać należy, że warunków, w których przebywał skarżący nie można uznać za nieludzkie lub poniżające.

Ocena Trybunału

Trybunał wskazał, że zgodnie z jego orzecznictwem, złe traktowanie musi osiągnąć minimalny poziom dotkliwości, jeżeli ma ono podlegać art. 3 Konwencji. Ocena tego minimalnego poziomu jest, z natury rzeczy, względna; zależy to od wszystkich okoliczności sprawy, takich jak czas trwania leczenia, jego skutki fizyczne i psychiczne oraz, w niektórych przypadkach, płeć, wiek i stan zdrowia. Państwo musi zapewnić aresztowanie i osadzenie osoby w warunkach zgodnych z poszanowaniem godności ludzkiej, aby sposób wykonania środka pozbawienia wolności nie narażał jej na cierpienie lub trudności o natężeniu przekraczającym nieunikniony poziom cierpienia związanego z pozbawieniem wolności. Zabiegi medyczne świadczone w zakładach karnych muszą być odpowiednie, to jest na poziomie porównywalnym z poziomem,

jaki władze państwowe zobowiązały się zapewnić całej ludności. Nie oznacza to jednak, że każdy musi mieć zagwarantowany ten sam poziom opieki medycznej, który jest dostępny w najlepszych placówkach służby zdrowia poza zakładem karnym. Trybunał zastrzegł sobie wystarczającą elastyczność w określaniu wymaganego standardu opieki zdrowotnej, określając go indywidualnie dla każdego przypadku.

Głównym zarzutem skarżącego było to, że pomimo zlecenia wykonania artroskopii przez lekarza operacja została przełożona z powodu toczących się postępowań. W tym czasie otrzymywał tylko środki przeciwbólowe. Skarżący nie udowodnił jednak, że decyzje dotyczące odroczenia artroskopii zostały podjęte bez konsultacji z lekarzem. Operacja skarżącego miała być zaplanowana w tzw. „trybie planowym”, co oznaczało, że nie było pilnej potrzeby działania. Trybunał zauważył, że sądy krajowe, które rozpatrzyły powództwo skarżącego, utrzymywały, że czas oczekiwania na artroskopię dla pacjentów poza zakładem karnym był również znaczny, ze względu na ograniczone fundusze publiczne i dużą liczbę pacjentów kwalifikujących się do zabiegu chirurgicznego. Trybunał wskazał, że standardy leczenia w zakładach karnych muszą być odpowiednie, to jest na poziomie porównywalnym z poziomem, jaki władze państwowe zobowiązały się zapewnić całej ludności. Skarżący nie udowodnił, że oczekiwanie na jego artroskopię było dłuższe niż średni czas oczekiwania na tę samą operację poza więzieniem. Trybunał zauważył, że przed wykonaniem artroskopii skarżący był kilkakrotnie badany przez lekarzy i pozostawał pod stałą opieką medyczną. W związku z tym Trybunał uznał, że władze wykazały wystarczające zaniepokojenie jego stanem zdrowia. Wreszcie nic nie wskazuje na to, że rzekomo późne wykonanie artroskopii doprowadziło do trwałych uszkodzeń fizycznych.

W związku z powyższym, Trybunał stwierdził, że traktowanie w sprawie skarżącego nie osiągnęło minimalnego poziomu dotkliwości w zakresie artykułu 3 Konwencji, a w konsekwencji, że skarga jest niedopuszczalna.

Sprawa Jędruch przeciwko Polsce (skarga nr 42249/15) – decyzja zatwierdzająca jednostronną deklarację Rządu⁴

Stan faktyczny

Skarżący Ł. Jędruch, jest obywatelem polskim, który urodził się w 1984 r. i mieszka w Złotowie. Skarżący był podejrzany o zabójstwo w zamiarze ewentualnym oraz spowodowanie uszkodzeń ciała różnych osób skutkujących obrażeniami o różnym stopniu nasilenia. Po przeprowadzeniu obserwacji sądowo-psychiatrycznej oraz badania skarżącego biegli lekarze psychiatry przy udziale psychologa wydali opinię, w której

⁴ Decyzja dostępna na stronie internetowej ETPCz w języku angielskim: <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22fulltext%22:%5B%22J%C4%99druch%22%5D%2C%22respondent%22:%5B%22POL%22%5D%2C%22documentcollectionid%22:%5B%22DECISIONS%22%5D%2C%22kpdata%22:%5B%222017-11-19T00:00:00.0Z%22%2C%222018-11-19T00:00:00.0Z%22%5D%2C%22itemid%22:%5B%22001-180950%22%5D%7D>, 10 września 2018 oraz na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości: <https://bip.ms.gov.pl/prawa-czlowieka/europejski-trybunal-praw-czlowieka/aktualnosci/news,10485,najnowsze-orzeczenia-europejskiego-trybunalu-praw.html>, 10 września 2018.

rozpoznali chorobę psychiczną pod postacią schizofrenii paranoidalnej. Postępowanie karne przeciwko skarżącemu zostało umorzone w zakresie wszystkich zarzucanych mu czynów z uwagi na zniesioną poczytalność w czasie ich popełniania. Wobec skarżącego zastosowano środek zabezpieczający w postaci umieszczenia go w zamkniętym zakładzie psychiatrycznym.

Po około czterech latach, biegli psychiatrzy odnotowali w opinii okresowej, że nastąpiła poprawa w stanie zdrowia skarżącego i zarekomendowali jego zwolnienie z placówki zamkniętej. Niemniej, sądy krajowe odmówiły zwolnienia skarżącego, z uwagi na fakt, że rodzina skarżącego nie była w stanie zagwarantować kontynuacji przez niego leczenia w warunkach wolnościowych. Skarżący został ostatecznie zwolniony z zamkniętego zakładu psychiatrycznego ponad rok po wydaniu wskazanej opinii przez biegłych.

Po nieudanych próbach osiągnięcia ugody, polski Rząd złożył jednostronną deklarację, uznając naruszenie art. 5 ust. 1 (e). Tytułem słusznego zadośćuczynienia Rząd zobowiązał się do zapłaty na rzecz skarżącego kwoty 25 000,00 zł. Skarżący wskazał, że nie jest usatysfakcjonowany warunkami tej deklaracji i nie zgadza się z przedstawionym przez Rząd stanowiskiem. Trybunał, po przeanalizowaniu stanowiska Rządu oraz swojego orzecznictwa w podobnych sprawach uznał deklarację Rządu oraz wysokość zaproponowanej kwoty zadośćuczynienia, pozostającą w zgodzie z kwotami przyznanymi w przeszłości w podobnych sprawach. Suma, o której mowa powyżej, która ma pokryć wszelkie szkody pieniężne i niepieniężne, a także koszty i wydatki, będzie zwolniona z wszelkich podatków, które mogą mieć zastosowanie.

W związku z powyższym, Trybunał uznał dalsze badanie sprawy za bezprzedmiotowe.

Streszczenie

Europejski Trybunał Praw Człowieka został powołany w 1959 roku do orzekania w sprawach ze skarg indywidualnych oraz w sprawach międzypaństwowych. ETPC stwierdza naruszenie praw i wolności na podstawie Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności. Konwencja przewiduje obowiązywanie jednolitych standardów i zasad w sferze praw człowieka, a wyroki ETPC mogą zapoczątkować wprowadzenie zmian w ustawodawstwie i praktyce. Niniejszy artykuł prezentuje wybrane orzeczenia Europejskiego Trybunału Praw Człowieka zawierające aspekty medyczne wydane wobec Polski w 2018 roku.

Słowa kluczowe: ETPCz, lekarz, sprawy sądowe z aspektem medycznym

A review of judicial decisions by the European Court of Human Rights in medical matters issued against Poland in 2018

Summary

The European Court of Human Rights was established in 1959 for the purpose of examining individual complaints and international cases. The ECtHR ascertains the infringement of rights

and freedoms on the basis of the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms. The Convention provides uniform principles and standards in the field of human rights while ECtHR judgments may introduce amendments in legislature and in practice. The paper presents selected verdicts issued by the ECtHR against Poland in 2018 in the cases involving medical issues.

Key words: ECHR, physician, judicial decisions with medical aspects